

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ŠOLSTVO IN ŠPORT

Ljudska univerza
Jesenice

Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski socialni sklad

Izvajalec: **LJUDSKA UNIVERZA JESENICE**

Projekt: Center vseživljenjskega učenja Gorenjska

Točka vseživljenjskega učenja:

Dom Dr. Janka Benedika Radovljica

Šercerjeva ulica 35

4240 Radovljica

Gradivo za literarno delavnico

FRANCE BEVK

Pripravila: Nada Trošt

Radovljica, 4 . maj 2011

TVŽU Dom dr. Janka Benedika Radovljica

LITERARNA DELAVNICA

FRANCE BEVK

France Bevk, slovenski pisatelj, ljudski pripovednik in slovenski realist,

*** 17. september 1890, Zakojca pri Cerknem,**

† 17. september 1970, Ljubljana, Slovenija.

OTROŠTVO

- Rodil se je v Zakojci nad Cerknem, 17. septembra 1890.
- Bil je najstarejši izmed otrok.
- Oče Ivan je bil vaški čevljar, mama Katarina je bila gospodinja.
- V prvem zakonu s Katarino Čufer se je Ivanu, čevljarju, rodilo osem otrok, v drugem z Marijo Pajntar tudi osem. France, pisatelj, je bil prvi otrok iz prvega zakona.
- V Domu dr. Janka Benedika živi njegova sestra Angela, ki je bila šesti otrok iz drugega zakona in je edina še živeča od vseh otrok.

Bevkova rojstna hiša

Zakojca

- Ker starši niso imeli hiše, je mali Franček (France Bevk) prijokal na svet pri sosedih. Šele ko je imel 3 leta, je dedek kupil hišo na dražbi. Eno uro hoda do šole v Bukovem je bila zanj najlepša pot na svetu. Rad je bral in želel je čim več vedeti. Vedno je z vso napetostjo in velikimi očmi poslušal babico, ki je znala pripovedovati strašne in zanimive zgodbe.
- Ded in oče sta bila samouka in sta zelo cenila knjige in časopis. Babica ni znala brati, a imela je odličen spomin in si vse zapomnila. Tudi Bevkova mati je znala brati, največ je prebiral Sveto pismo. Bevk si je bil blizu s svojo mamo, saj sta si zaupala vse skrivnosti.

ŠOLANJE

- Enoletno ljudsko šolo je obiskoval in zaključil v eno uro hoda oddaljenem Bukovem (1904). Učitelj je spodbujal nadarjenega učenca in mu posojal knjige. France se je odločil, da bo nekega dne tudi on napisal knjigo.
- Ded Jakob se je zavedal Francetovega talenta in nasprotoval, da bi postal čevljar. Na njegovo prigovarjanje je odšel v Kranj za trgovskega vajenca, kjer je ostal le nekaj mesecev.
- Leta 1906 je začel pisati in v tržaški reviji Družinski prijatelj objavi prvo črtico.
- To leto mu je umrla mati. Dogodek ga je zelo pretresel. Ob tem je dozorel in njegovo otroštvo se je končalo.
- Po nasvetu cerkljanskega dekana Franca Knavsa ga je oče poslal na nadaljnje šolanje v Podgori pri Gorici.
- Naslednje leto – 1907 – se je vpisal na učiteljsko v Kopru, katero se naslednje leto preseli v Gorico.
- S sošolci je izdajal dijaški literarni list Alfa. Dijak France se je takrat prvič soočil z delom urednika. Pošiljal je pesmi dijaškemu listu Zora in urednici Domačega prijatelja Zofki Kvedrovi. Spoznal je veliko znanih slovenskih pesnikov in pisateljev. Med njimi tudi Ivana Cankarja.
- Leta 1913 je na učiteljsko maturiral.

MLADOSTNO OBDOBJE

- Po maturi leta 1913 je odšel na svoje prvo službeno mesto v Orehek pri Cerknem. Tam je bil zelo srečen in teh dni se je spominjal celo življenje. Tik pred prvo svetovno vojno je tu našel svojo življenjsko družico Davorino Bratuž. Tu je napisal knjigo Tatič.
- Pričel je s pisanjem proze, zlasti črtic s protivojno tematiko.
- Oblastem njegovo pisanje ni bilo všeč.
- Leta 1916 so zaplenili njegove črtice, doma izvedli hišno preiskavo - dobi oznako p. v. (=politisch verdächtig - politično sumljiv in ga premestili v Novake pri Cerknem.
- V tem času je tudi odpotoval na Dunaj in se vpisal na Višjo pedagoško šolo, vendar je misel na študij kmalu opustil.

- Leta 1917 so ga vpoklicali v vojsko in poslali na vzhodno fronto.
- Po vojni je opustil učiteljski poklic in deloval kot pisatelj in urednik.
- V Ljubljani pisal za časnika Slovenec in Večerni list in deloval kot režiser v gledaliških skupinah.
- Leta 1920 je izšla njegova prva knjiga-Pastirčki pri kresu in plesu.
- Proti koncu leta 1920 se je vrnil v Gorico. Tam je sodeloval v mnogih časopisih.
- Leta 1921 je izšla Bevkova prva in edina pesniška zbirka Pesmi.
- Aprila 1926 je bil zaradi »Desetih zapovedi za rekrute«, objavljenih v Čuku na pal'ci, obsojen na 4 mesece zapora.
- Aprila 1927 je bil pregnan iz Trsta, kamor ni smel več stopiti 8 let, nastanil se je v Gorici in ohranjal slovenski jezik s svojimi romani.
- Leta 1929 je prevzel urejevanje Luči in Biblioteke za pouk in zabavo.

ZRELO OBDOBJE

- Ker je fašizem čedalje bolj zatiral Slovence na Primorskem, je tudi Bevk okusil fašistične zapore.
- Urejal je še Naš glas, Edinost, izdaje Goriške Matice in Razglede.
- Leta 1938 je v Ljubljani izšlo njegovo najpomembnejše delo, povest Kaplan Martin Čedermac.
- Ko se je odpravljal s PEN-klubom na Švedsko, Nemčija napade Poljsko, Bevku v tem času umre hčerka edinka Jerica.
- 12. junija 1940 so ga zaprli in internirali v Italiji od koder je prišel domov na očetov pogreb oktobra 1941.
- Oktobra 1942 je bil spet zaprt v Gorici do septembra 1943.
- Odšel je v partizane in postal eden pomembnejših voditeljev.
- Po drugi svetovni vojni je najprej živel v Trstu, nato pa v Ljubljani, kjer je leta 1970 umrl. Prevzel je visoke funkcije, med drugim je bil predsednik skupščine in član SAZU.
- Prebivalci Nove Gorice so mu postavili spomenik, po njem se imenuje tudi centralni trg, prav tako pa tudi knjižnica.
- Pokopan je v Solkanu, počiva ob hčerki Jerici in soprogi Davorini, katera je umrla slabo leto za njim.
- Za svoje delo in življenje je prejel vrsto priznanj, odlikovanj in nagrad.
- Po njem je imenovana Bevkova bralna značka, Goriška knjižnica v Novi Gorici (1970) ter vrsta šol in drugih javnih organizacij.

KIP FRANCETA BEVKA, Nova Gorica

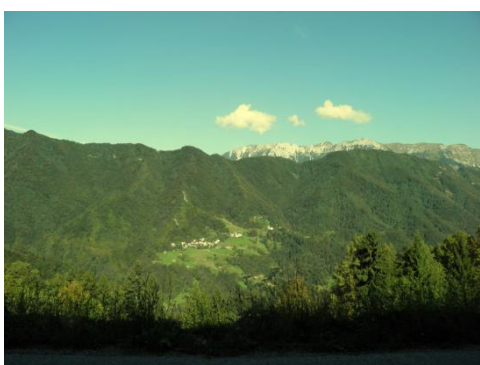
LJUBEZEN DO SLOVENSKE BESEDE

- Bevk se je ljubezni do knjige navzel doma, kjer se je srečal z »omarico polno Mohorjevih knjig« (prim. Začudene oči), še preden je znal brati, ko pa je znal še pisati, je pri dvanajstem letu že »napisal in ilustriral svojo prvo knjigo«. (prim. Otroška leta). Že od 15. leta dalje je pošiljal prispevke v novičarske liste, njegovo sodelovanje se je potem razširilo na skoraj vse pomembnejše slovensko revijalno in dnevno časopisje. Poleg proze je v mladostnem obdobju pisal tudi pesmi – zbirka Pesmi (1921).
- Bevkovi teksti so prežeti s podeželsko tematiko. V njih prihaja do izraza vsa njegova velika ljubezen do domače zemlje, do ljudi, ne glede na čas, ki ga ta dela prikazujejo. Kar opisuje, je zajeto iz osebne izkušnje, je izročilo rodov in je tudi up, skrb in bodrilo, da se zemlja in ljudje ohranijo tudi v težkih razmerah raznarodovanja.
- Tudi Goriška, Tržaška in Slovenska Benečija so našle v njem svojega opisovalca. Iz tega hotenja in snovi se je tudi v Bevku razrasel obsežen cikel zgodovinskih povesti in vrsta drugih, ki se nanj navezujejo.
- Po zadnji vojni je nastalo nekaj del, ki slikajo ta čas pod fašizmom.
- Ogromno poglavje zase je Bevkovo mladinsko delo. To je nastajalo še prej, preden je sploh začel pisati za odrasle. Po vojni se tem delom pridružijo povesti s tematiko NOB.
- Bevk je bil tudi prevajalec, njegova dela so prevedena v veliko tujih jezikov.
- Po nekaterih delih so bili posneti filmi ali TV oddaje: Kaplan Martin Čedermac, Pastirci, Črni bratje.
- Bevkovo literarno delo za mladino pa ni bilo edino, ki ga je pisatelj posvetil rastoči generaciji, ampak tudi njegovi osebni obiski pri mladih bralcih. Obiskoval jih je po šolah in jim rad pripovedoval o svojem delu.

Pisatelj France Bevk z šolarji v studiu Radio Ljubljana

Vir: Muzej novejšje zgodovine Slovenije - foto: Vlastja Simončič - 6.12.1950

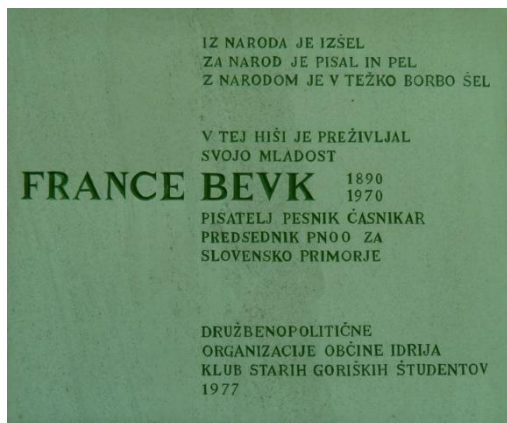
Ko je bil Bevk že starejši, se je vselej rad vračal v svojo rojstno vas Zakojco in v domači hiši občasno tudi še pisal.

Njegovo literarno delo obsega pesmi, romane, novele, črtice, drame in mladinske povesti. Napisal je več kot 100 knjig, zato velja za enega najplodnejših slovenskih književnikov še danes. Pisal je za odrasle in mladino. Njegova najbolj znana dela za otroke so: Pastirci, Lukec in njegov škorec ter Pesterna. Med literaturo za odrasle so največ pozornosti pritegnila dela Ljudje pod Osojnikom, Kaplan Martin Čedermac, Tuja kri, Človek proti človeku, Črna srajca in Med dvema vojnama. Literarno delo Franceta Bevka je zelo obsežno, saj zajema pesmi, zgodovinske in sodobne romane, novele, povesti, črtice, drame, mladinske povesti in pesmi, filmski scenarij, potopis in prevode. Že pred prvo svetovno vojno in med njo je Bevk pisal pesmi, za katere so značilni razgibana ritmika, drzna simbolika in iskrena doživetja. Svoja dela je objavljajl skoraj v vseh listih in revijah. Bevkove zgodbe se dogajajo v slovenskem Primorju; zanimalo ga je življenje meščanov, samotnih hribovskih kmetov po Cerkljanskem in Tolminskem. V fašistični dobi se je uprl nasilju, zaslužnjevanju in iztrebljanju slovenskega prebivalstva.

BEVKOVA DOMAČIJA

Bevkova domačija, po domače pri Volarju, stoji v spodnjem delu vasi Zakojca. Ob stoletnici pisateljevega rojstva sta bili v njej urejeni etnološka in literarno-zgodovinska razstava. Prva nam predstavi značilno bivalno okolje bajtarske domačije na začetku 20. stoletja na Cerkljanskem, druga nam preko knjig, fotografij in predmetov osvetli pisateljevo življenjsko pot.

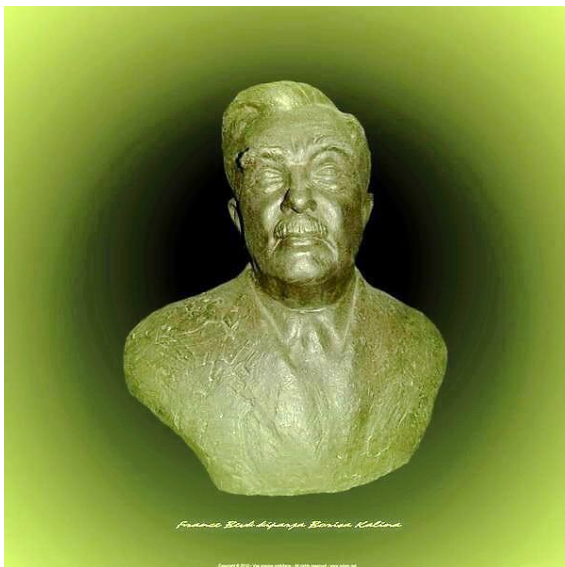
Spominska plošča ob vhodu.

V hiši je več avtentično predstavljenih prostorov. V kletni etaži je majhen hlev za eno ali dve kravi in par koz. V pritličju sta najprej veža in kuhinja z ognjiščem ter vzidanim svinjskim kotlom. Osrednji bivalni prostor je seveda hiša, kjer se je družina zbirala ob hrani in še posebej ob dolgih zimskih večerih. Prostor je ogrevala krušna peč, skromen čevljarski kotiček z mizico, dvema trinožnima stolčkoma in orodjem pa pričajo, da je Bevkov oče tam tudi čevljaril. Zraven je kamra, v kateri so spali starši in najmlajši izmed otrok, potem pa še kamra za deda in babico. Po njuni smrti je to postala Francetova soba. V kot med zadnjo kamro in kuhinjo je stisnjen še skedenj za krmo, steljo in orodje.

Podstrešje je preurejeno v velik razstavni prostor, kjer je z dokumenti, fotografijami, knjigami in predmeti prikazano pisateljevo življenje in delo. France Bevk je predstavljen kot pisatelj, publicist, politični in kulturni delavec. Na zatrejni vhodni fasadi je nameščena spominska plošča, ki jo je pisatelj že leta 1977 postavil Klub starih goriških študentov.

Kip FRANCETA BEVKA, delo kiparja Borisa Kalina, rojenega v Solkanu.

BEVKOVA SPOMINSKA SOBA V IDRIJSKEM GRADU

Spominska soba pisatelja Franceta Bevka (1890-1970).

Bevkova spominska soba v idrijskem gradu je bila odprta že ob prvi obletnici njegove smrti leta 1971. Tedanja občina Idrija se je na ta način oddolžila spominu svojega častnega občana. Celoten inventar iz pisateljeve delovne sobe v Ljubljani je njegova žena podarila muzeju. Na ogled je pohištvo, bogata zasebna knjižnica, izbor pisateljevih del in prevodov, več umetniških del ter kopica zanimivih drobnih predmetov in spominkov. Avtorji Bevkovih portretov so slikar Gojmir Anton Kos in kiparja France Gorše in Janez Pirnat.

DELA FRANCETA BEVKA

Pesmi

Pesmi (1921)

Pastirčki pri kresu in plesu (1920)

Smeš skozi solze (1959)

Pomediška (1980)

Dela za odrasle

Ljudje pod Osojnikom

Kaplan Martin Čedermac

Tuja kri

Človek proti človeku

Črna srajca

Umirajoči bog Triglav

Med dvema vojnama

Rablji, 1923,

Smrt pred hišo, 1925,

Ljudje pod Osojnikom, 1925,

Smrt pred hišo, 1925,

Znamenja na nebu

(trilogija Krvavi jezdec, Škorpijoni zemlje, Črni bratje in sestre), 1927–1929,

Vihar, 1928,

Zastava v vetru, 1928,

Krivda, 1929,

V zablodah, 1929,

Človek proti človeku, 1930,

Umirajoči bog Triglav, 1930,

Vedomec, 1931,

Žerjavi, 1932,

Tovariša, 1934,

Kresna noč, 1935,

Pastirci, 1935,

Kaplan Martin Čedermac, 1938,

Med dvema vojnama, 1946,

Novele, 1947,

Mladost med gorami, 1950,

Črna srajca, 1955,

Brez krinke, 1960,

Tolminski punt, 1973, idr.

Dela za mladino

Pastirčki pri kresu in plesu (zbirka pesmi)

Tatič (povest)

Jagoda (povest)

Lukey in njegov škorec (potopisno-pustolovska povest)

Lukey išče očeta (potopisno-pustolovska povest)

Tovariša (povest)

Pestrna (pastirska povest)

Grivarjevi otroci (pastirska povest)

Tonček (povest)

Mali upornik (povest)

Pastirci (pastirska povest)

Knjiga o Titu

Peter Klepec (pravlјica)

Učiteljica Breda (povest)

Iz iskre požar

Črni bratje

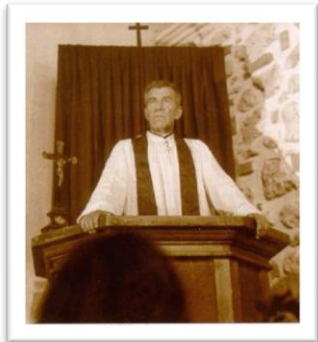
Razbojnik Saladin

Kozorog

Naše živali

PO NEKATERIH DELIH SO BILI POSNETI FILMI ALI TV ODDAJE:

- *Kaplan Martin Čedermac*

- *Pastirci*

- *Črni bratje*

VSEBINE NEKATERIH KNJIG

Kaplan Martin Čedermac

Kaplan Martin Čedermac je podoba duhovnika, ki se mora boriti s cerkveno in posvetno oblastjo, da lahko svojim ljudem reši jezik in jih s tem ohrani slovenstvu. To je prava visoka pesem primorski duhovščini, ki je desetletja reševala tudi Slovenstvo na skrajnem zahodu slovenskega etničnega ozemlja. Knjigo je pisatelj izdal pod psevdonimom Pavle Sedmak zaradi preganjanja italijanskih oblasti.

Pastirci

Povest pripoveduje o treh otrocih, ki so jim težke razmere, predvsem revščina, naložile pastirsko službo. To je zgodba o njihovem življenju na paši, sporih, o njihovih otroških značajih. Trije pastirčki: Lenart, Ferjanč in Blaže vsak dan vodijo živino na pašo. Ko se Blaže poškoduje, se njihov svet popolnoma spremeni. Namesto Blažeta v njihov pastirski svet zaide pastirica Terezka, gospodarjeva hči. To zaostri spor med Lenartom in Ferjančem. Maščevanje vodi do maščevanja, dokler Lenart v slepem srdcu ne zareže Ferjančeve gugalnice, ki visi tik nad prepadom. Po srečnem naključju do nesreče ne pride, vendar pa Lenarta hudo peče vest. Ferjanč vso svojo jezo ohladi s pestmi, Lenart se pomiri. Nato pa teče življenje na paši spet dalje.

Črni bratje

V tej povesti beremo ganljivo zgodbo o dečkih, ki so se uprli fašističnemu nasilju, delovali ilegalno ter v svoji domišljiji načrtovali dejanja, ki bi okupatorju primorske zemlje in nasilnežem nad narodno bitjo dokazala, da smo Slovenci še tu, in ljudi spodbujala k narodnemu ponosu in odporu proti potujčenju. Povest je bila napisana po resničnih dogodkih, s tem da se imena, število članov organizacije ter nekatere manjše podrobnosti ne ujemajo z dejanskimi dogodki.

Umrli je poslednji član družine Črni bratje Just Brezigar - (10. 2. 1915-2. 11. 2010).

V gostilni Pri Maksu v Gorici so se sestali prvi Črni bratje ter načrtovali cilje in način delovanja. Tiskali in trosili so letake s proti-italijanskimi gesli in načrtovali demonstrativne akcije na italijanske spomenike. Karabinjerji so prišli organizaciji na sled in šestnajst fantov spravili v policijski zapor, kjer so jih pri zasliševanju tako mučili, da je komaj štirinajstletni Mirko Brezavšček, v povesti in filmu Jerko, zaradi posledic umrl. Preživeli člani družine, tako tudi Just Brezigar, so bili po dveh mesecih zapora izpuščeni, vendar kazensko izključeni iz vseh šol kraljevine Italije in najmanj dve leti pod policijskim nadzorom.

Pastirčki pri kresu in plesu

To je Bevkovo prvo objavljeno mladinsko delo. V tej zbirki je Bevk težil za tem, da obnovi igre in pesmi iz svojega otroštva, svojega pastirjevanja. S to zbirko je ohranil motive otroške ljudske pesmi. Zajemanje iz ljudskega izročila in vračanje k njemu se potem kot rdeča nit vleče skozi celotno Bevkovo ustvarjanje.

Tatič

Tatič je pripoved o hribovskem dečku, ki ga oče odpelje v mesto za vajenca v trgovino. Deček je poln bleščečih predstav, velikih pričakovanj in upanja na veliko prihodnost v mestu. Prvič je sam, daleč od domačih. Njegovi prvi dnevi v trgovini so polni osamljenosti, njegov sodelavec je deček Josi, s katerim pa se ne razumeta najbolje. V svojem tovarišu ne najde iskrenega prijatelja, pač pa izprijenega fanta. Kaj kmalu namreč ugotovi, da Josi krade denar iz blagajne. Le ta potem tudi Tatiča zapelje. Ko pride v mesto cirkus, je za dečka ta skušnjava preveč. Da si lahko privošči cirkuško predstavo začne gospodarju krasti denar. Ko postopek odkrijejo, je sramotno izdan in pošljejo ga nazaj domov, najbolj razočarana pa sta njegova starša, ki sta ga vseskozi učila poštenosti.

Lukec in njegov škorec, Lukec išče očeta

Ti dve potopisno-pustolovski povesti je Bevk leta 1954 združil v eno. Lukec je razposajen deček, ki z mamo živi v najeti hišici, v vasici, sredi Vipavske doline. Očeta že dolgo ni videl, saj je zaradi revščine odšel v Ameriko, da bo služil denar za preživetje družine. Lukčeva velika želja je, da bi odšel v

svet;Ameriko. Njegov najboljši prijatelj je škorec Klepec. Z njim uganjata številne norčije, kar mami Marjeti nemalokrat povzroča velike težave. Nekega dne pa iz Amerike prispe pismo. Oče jima pošlje denar za pot v Ameriko. Mati in Lukec se tja odpravita, Lukec je na začetku navdušen, kasneje pa s zgodi tragedija, mati na ladji umre in Lukec ostane sam. Kljub temu s pomočjo znancev pride do očeta. Vendar njegova želja po Ameriki ugasne. Daje ga domotožje, želi si le domov, pogreša domovino in oče mu obljubi, da bosta ko bo dovolj zaslužil odšla nazaj v rodno Vipavsko dolino.

Grivarjevi otroci

V tej povesti se razpleta usoda treh otrok: Tinčeta, Mretke in Blažeta. So revna družina, kmalu pa postanejo tudi sirote. Najprej jim umre mati, malo kasneje pa še oče. Zanje potem skrbi teta, potem pa se zadeve zapletejo. Spor med sorodniki odvzame otrokom priljubljeno teto Tono, ki jim nadomešča starše. Novih varuhov, ki jim je predvsem do bajte, otroci ne marajo. Najmlajšega- Blažeta s seboj odnese teta Tona, Mretka in Tinče pa uideta. Sodišče trem sirotam teto Tono vrne, a življenje jih kot vse bajtarske otroke raztepe po pastirskih službah. Doma pri Toni ostane le Blaže, ki je za delo še premajhen.

Pestrna

Je povest o bajtarski deklici Nežki. Nežka živi s svojo mamo in bratom v koči ob gozdu, vendar večino dni preživi sama. Mama odide na polje, brat pa žene živino na pašo. Ko je sama, jo je vedno strah, zato ji mati obljubi, da ji bo naredila punčko iz cunj, če ne bo več jokala. Tako dobi punčko, ki jo vedno nosi s seboj. Nekega dne pa pride k njim sosed, s predlogom, da bi šla Nežka za pestrno njihove Maričke. Vendar Nežka ne zmore trdega življenja varuške v tuji hiši. Ni kos krivični gospodinji in njeni muhasti hčerki. Bolj kot na Maričko je navezana na svojo punčko- Pikapolonico. Ta ji je edina družina, edina tolažba v nočeh, polnih strahov. Ko zaradi nagajivosti pastirčka izgubi svojo edino uteho, se zlomi in zbeži domov. Zbeži v nevihtno noč, pride domov upehana, potem pa še zbolí. Z njo je hudo, domov pride tudi oče, kasneje Nežka ozdravi, mati pa se odloči da je ne bo poslala nazaj za pestrno.

Jagoda

Glavni literarni junak v tej povesti je Matevžek. Je pastirček, ki je s svojo službo zadovoljen, vendar pa na paši večkrat zaspi. Nekega dne mu njegove koze zaidejo v laz sosed, Košana, s katerim se Matevžek in njegovi ne razumejo najbolj. Ko Košan to opazi, odpelje koze v svoj hlev. Ko se Matevžek zbudi, zgrožen ugotovi, da koz ni nikjer. Išče jih povsod, jezen je na kozo Blekico, saj je prepričan da je za to ona kriva, nazadnje pa ugotovi, da so koze v Košanovem hlevu. Ko pride domov ga gospodar pošlje iskat koze h Košanu, vendar mu jih le ta noče vrniti. H Košanu mora iti tudi gospodar in na koncu se pogodita tako, da Košan dobi eno kozo- to pa je ravno Matevžkova Jagoda.

Matevžek je razočaran in jezen odide naslednji večer v Košanov hlev po Jagodo. V besu in strahu zakuri Košanov hlev, nato pa zbeži in skoči v prepad.

Tonček

Povest je postavljena v mesto, v mestno proletarsko družino, ki se znajde zaradi svoje slovenske narodnosti, predvsem pa slovenske govorice v težavah. Govoriti mora Tonček slovensko v šoli, na ulici, v javnih prostorih, to zanj pomeni izgubiti možnost za zaslužek in obstoj. Zato se Tončku šola upre, strah pred šolo in govorjenjem v slovenskem jeziku mu prežene stric iz Amerike. Tudi Tonček ima svojo živalco- veverico, ki pa jo kasneje proda. Odloči se, da bo odšel od doma k stricu, pri katerem je bil poleti na počitnicah in zato proda veverico. Vendar se na koncu srečno izteče in svojo živalco dobi nazaj. S prihodom strica pa se izboljšajo tudi razmere doma in Tonček si nič več ne želi iti od doma.

Tovariša

Že naslov pove, da spoznamo v zgodbi tovariša- to sta Primož in Viktor. Oba sta bila iz revnih družin, skupaj sta hodila v šolo in skupaj sta preživela večino prostega časa. Primož je bil priden deček, vendar sta z Viktorjem večkrat počenjala neumnosti. Mame je umrla, živel je z očetom, sestro in bratoma. Oče je večinoma preživel v gostilni, za družino pa je skrbela sestra Tilda. Na najmlajšega v družini- Frančka sta izmenjaje pazila Nejče in Primož in zato tudi vsak drugi dan nista bila v šoli. Nekega dne je Primož, ko je hotel ušpičiti eno od vragolij lovil mačko, le ta pa je v begu razbila Tildino uro. Primoža je skrbelo, kje naj dobi denar za popravilo in Viktor mu je predlagal naj sosedi Marjuti-trgovki ukrade denar. Primož je s slabo vestjo to res storil. Viktorja so zaprli, ta pa je potem povedal še za Primoža in ponj so prišli orožniki. Marjuta je bila žalostna, saj je vedela da e Primož pošten fant in ko mu je le ta povedal kaj se je zgodilo mu je odpustila in mu dala denar za popravilo ure. Ob tem dogodku je tudi oče sklenil, da bo odslej on skbel za Frančka, Nejče in Primož pa bosta vsak dan hodila v šolo. Najtežje pa je bilo Primožu, ko je moral Marjuti obljubiti, da se ne bo več družil z Viktorjem.

Mali upornik

Mali upornik(Piccolo ribelle) je deček Tomaž. Povest se dogaja med vojno. Na eni strani so Lah, na drugi Partizani. Tomaž živi s svojo materjo v koči, oče pride domov le občasno, saj je na delu. Tomaž vsak dan vodi na pašo kozi, njegova velika želja pa je, da bi postal partizan. Nekega dne na paši sreča partizanko Dano. Nato pa pripeljejo v hišo ranjenega partizana Črta. Takrat pa pride domov tudi oče in se odloči, da bo tudi on odšel v partizane. Vse poteka mirno dokler izdajalec Peter Smuk ne ugotovi, da skrivajo v hiši partizana. Izda jih Lahom, ki jim požgejo hišo, mater pa zaprejo. Zaprejo tudi Tomaža, ki pa kljub grožnjam in tepežu noče izdati nič. Ko ga peljejo nazaj v zapor, pobegne. Odide k Zofi, ki mu pomaga pobegniti k partizanom. Tam se spet srečata z očetom in ostalimi partizani, nato pa četa odide v Prisoje, da bi rešili mater. Mater rešijo, Lahe premagajo, poškodovana

pa je tudi Dana, ki kasneje umre. Tomažek po koncu vojne in ob vrnitvi v vas dobi vzdevek *Piccolo ribelle*, postane pa tudi pravi partizan.

Učiteljica Breda

Učiteljica Breda se znajde na Primorskem, ko po zlomu Italije zavlada ljudska oblast; ustanavlja šole za otroke, ki jim je bilo dvajset let prepovedano govoriti slovensko. V te šole hodijo tudi otroci italijanskega rodu, ki niso bežali pred narodnoosvobodilno vojsko. Vojna nevarnost in stalna bližina sovražnika, napetosti med otroki, ki nastajajo zaradi vojnih razmer, nalagajo skromni partizanski učiteljici nove napore: učiti otroke ne le slovenskega jezika, marveč tudi strpnosti med otroki različnih narodnosti.

Knjiga o Titu

Knjiga o Titu je opis Josipa Broza Tita. Bevk je z njo predstavil življenje velikega voditelja, državnika in revolucionarja Tita.

Peter Klepec

To je pravljica o dečku Petru Klepcu, edincu. Živel je z mamo v borni bajtici pod gorami, oče pa mu je umrl. Da sta s sinom preživela je mati vsak dan hodila na dnino, Peter Klepec pa je pasel kozico Rogačko. Nekega dne pa ga je mati poslala za pastirja. Sosed, pri katerem je pasel, je imel veliko čredo in ker je bil Peter Klepec šibek deček mu je čreda nemalokrat povzročala težave. Težave pa so mu povzročali tudi drugi pastirji, ki so mu ves čas nagajali. Vedno je moral on hoditi po vodo in ko je nekoč spet prišel po vodo je na jasi srečal gorsko vilo. Ta mu je ponudila vodo, ki je tekla izpod skale in s pomočjo te vode je Peter Klepec postal močan. Tako se ni več bal pastirjev, ki so mu nagajali. Pa tudi sam pastir ni več maral biti. Odšel je domov, pripravil njivo in z materjo sta posejala pšenico. Tako sta imela hrano in Peter je lahko ostal doma.

ZAKLJUČEK

France Bevk, pisatelj, publicist in politik, rojen 17. septembra 1890 kot najstarejši otrok v revni bajtarski družini, je pustil neizbrisen pečat v zgodovini primorskega naroda.

Bevk velja za enega najplodnejših pisateljev. Ta oznaka ne velja le zaradi števila knjig (okoli 100), ki jih je napisal, ampak tudi zaradi izredne raznovrstnosti pripovedne tematike.

Viri in literatura:

Bevkova bibliografija, Marijan Brecelj, Tiskarna ČZP „Primorski tisk“ v Kopru, september 1960

http://sl.wikipedia.org/wiki/Mladinski_opus_Franceta_Bevka

http://sl.wikipedia.org/wiki/France_Bevk

http://www.rutars.net/sr_01_stefan_rutar/sr_2400_kultzadeve/sr_2424_fbevknabor/index.htm

http://www.francebevk.net/Levi-okvir/Nekaj_o_Bevku.htm

Pripravila in zbrala:

Nada Trošt

Maj 2011